

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.077/2025/9. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

Felperes3

(Cím2) III. rendű

Felperes4

(Cím2) IV. rendű

A felperesek képviselői:

Dr. Csernus Sándor ügyvéd

(Cím6) és

Dr. Varga-Orvos Zoltán ügyvéd

(Cím6)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Fejesné dr. Márton Zsuzsanna ügyvéd

(Cím5)

Az alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó1

(Cím3)

Az alperes beavatkozójának képviselője:

Dr. Nagy Péter ügyvéd

(Cím4)

A per tárgya: személyiségi jogsértés megállapítása, sérelemdíj és kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Szombathelyi Törvényszék 28.P.20.204/2020/101.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Győri Ítéltábla Pf.III.20.150/2023/23/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az I-II. rendű felpereseket együttesen 618.755 (hatszáztizennyolcezer-hétszázötvenöt) forint, az I. rendű felperest további 197.475 (százkilencvenhétezer-négyszázhetvenöt) forint, a II. rendű felperest további 157.980 (százötvenhétezer-kilencszáznyolcvan) forint, a III. rendű felperest 263.300 (kétszázhatvanháromezer-háromszáz) forint, a IV. rendű felperest 78.990 (hetvennyolcezer-kilencszázkilencven) forint felülvizsgálati eljárási költség 15 napon belüli megfizetésére kötelezi az alperes részére.

Megállapítja, hogy a 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I-II. rendű felperesek házastársak, a III-IV. rendű felperesek a gyermekeik.

[2] Az I. rendű felperesnek a harmadik gyermekével, a III. rendű felperessel való várandóssága rendben zajlott, a terhesség 41. hetében, 2014. augusztus 19-én vették fel az alperes szülészeti osztályára. A felvételt követő vizsgálatok után elrendelték a méhszáj érlelését oxitocinos infúziós fájáskésleltetéssel kb. 4 órára. 14 óra 20 perckor spontán burokrepedés történt, amellyel tiszta magzatvíz ürült, és az infúziót megszüntették. Mivel a fájások a burokrepedés után spontán nem rendeződtek, fájásgyengeség miatt 17 óra 45 perckor az oxitocinos infúziót visszakötötték, és azután a fájások rendszereződtek, erősödtek. A szülőszoba ügyeletes referált az ügyelet vezetőjének, aki az I. rendű felperest megvizsgálta, és ennek során téraránytalanságot ő sem észlelt, megállapította a koponya megfelelő rögzülését és a magzati szívhangok megfelelőségét. A császármetszésre nem találtak indokot, és további obszerváció mellett döntöttek. A tágalási szak a méhszáj eltűnéséig, 23 óra 20 percig tartott. A III. rendű felperes ezután 10 perc elteltével, szabályos koponya mechanizmus szerint, a váll kifejtésével megszületett. A kitolási szak az átlagosnál rövidebb, 10 perc volt. A III. rendű felperes 4.300 gramm súllyal született, az Apgar értéke jó (7/8) volt.

[3] A szülés során nem történt vállakadás. Nem volt indokolt gátmetszés, valamint a vállakadás esetén alkalmazandó műfogások, további beavatkozások és a császármetszés

elvégzése sem. A III. rendű felperes születésekor a köldökszinór a nyaka köré volt csavarodva, amely következménnyel nem járt, szövődményt nem okozott. A születést követően az arca ödémás volt, és szemhéj bevérzés volt tapasztalható, amely következmények nélkül megszűnt.

[4] A III. rendű felperes ápolási dokumentációjában 2014. augusztus 20-i dátummal „normál” izomtónust rögzítettek, de aznapi dátummal a betétlapon a szakorvos bejegyezte, hogy „a jobb karját lógatja”. Az újszülött értesítőben – az ellátást követően észlelt elváltozások alapján – az a bejegyzés szerepel, hogy „szülési sérülés: jobb kezét lógatja, fogóreflex csak gyengén váltható ki, bevérzett arc”.

[5] A III. rendű felperes a jobb karján karidegfonat vongálódásos sérüléssel született, ami nem a szülés során történt vállalakadás miatt következett be. 2014. szeptember 3-án diagnosztizálták a születési sérülését, Erb és Klumpke-féle bénulás szülési sérülés miatt.

[6] A III. rendű felperesnél a szülési sérülés miatt 2 hétig rögzítést alkalmaztak, 2 hónapostól 1,5 éves koráig elektrofiziológiás kezelésben és gyógytornában részesült. A szülőknek betanított napi neuroterápiás kezelést kellett elvégezniük a végtag spontán mozgásának elősegítése érdekében, ami javulást eredményezett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperesek keresetükben személyiségi jogaik alperes általi megsértésének megállapítását, valamint az alperes sérelemdíj és kártérítés megfizetésére kötelezését kérték. Állították, hogy a szülés során a III. rendű felperes válla elakadt, és az alperes az ellátás során nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el, mert az oxitocinos infúzió cseppszámát nem növelte, a nyak köré csavarodott köldökszinórt nem lazította meg, gátmetszést nem végzett, és a gyermek kiszabadítására szolgáló orvosi műfogásokat nem alkalmazott. Hivatkozásuk szerint emiatt a III. rendű felperes a jobb karján karidegfonat sérülés szenvedett. Előadták azt is, hogy az alperes az egészségügyi dokumentációt nem megfelelően vezette, mert a szülési leírásban a köldökszinór nyakra tekeredése nem szerepel, az csak az újszülött dokumentációból derül ki, és abban vállalakadás sem szerepel. Az egészségügyi dokumentációt azért is aggályosnak tartották, mert a szülési leírás első oldala kézzel, míg a második oldal géppel írt, kézírással kiegészítve, és téves adatot tartalmaz a születés időpontjára, nem írja le a szülés pontos folyamatát. A keresetlevelükhöz csatolták a kérelmükre közjegyzői nemperes eljárásban kirendelt igazságügyi szakértők 2019. augusztus 1-jén kiállított szakvéleményét, és kérték annak felhasználásának engedélyezését.

[8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Tagadta a vállalakadás tényét, és így az annak elhárítására szolgáló, a felperesek által megjelölt intézkedések szükségességét is. Hivatkozott arra, hogy a III. rendű felperesnél a normál szüléseknél szokásos ún. vállkifejtés történt, amelynek szövődménye lehet 1,5-2%-ban a karideg megnyúlása, sérülése. Álláspontja szerint a felperesek által csatolt közjegyzői szakvélemény a megalapozatlanságán túl azért sem volt figyelembe vehető, mert a közjegyzői eljárásban nem érvényesült a kétoldalúság és esélyegyenlőség elve, továbbá a felperesek a szakvéleményt az indítványuknak való bírói helyt adás előtt csatolták.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[10] Kiemelte: a felperesek nem általában hivatkoztak arra, hogy a III. rendű felperes születési sérülése és az alperes magatartása közti okozati összefüggés, az alperes felelőssége miatt állapítható meg, mert az alperes nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el az I. rendű felperes ellátása során. Ezzel szemben értékelte, hogy a felperesek határozott tényállítást tettek a III. rendű felperes születése közben történt vállelakadásra, pontosan megjelölték az alperesnek azt a mulasztását, amelyre a felelősségét alapították, és amely a születési sérülést okozta: e szerint az alperes nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el az elakadt váll kiszabadítására, mert az oxitocinos infúziót cseppszámát nem növelte, a nyak köré csavarodott köldökzsinórt nem lazította meg, gátmetszést nem végzett, és műfogásokat egyáltalán nem alkalmazott.

[11] A perindítás előtt a felperesek által beszerzett közjegyzői szakvéleményt illetően rögzítette, hogy a szakértők abban egyértelműen megállapították a vállelakadást. A közjegyzői szakvéleményt azonban a kiegészítése ellenére több okból is aggályosnak találta, és ezért azt bizonyítékként nem értékelte. Erre tekintettel, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 307. § (1) bekezdés c) pontja alapján a perben indokoltnak tartotta a szakértő kirendelését. Részletesen ismertette a perben kirendelt szakértő szakvéleményét, annak írásbeli kiegészítését, valamint a felek azokkal kapcsolatos észrevételeit.

[12] Az I. rendű felperes előadása, az ügyeletes vezető orvos és a szülésznő tanúvallomásai, az egészségügyi dokumentáció tartalma és a szakvélemények alapján megállapította, hogy a szülés során vállelakadás nem történt. Ezzel összefüggésben figyelemmel volt arra, hogy a tanúvallomásokból kitűnően a szülés során semmilyen kirívó esemény, vállelakadásra utaló körülmény nem merült fel, míg az I. rendű felperes által állított, a szülés során vele szemben alkalmazott fizikai erőhatást semmi nem támasztotta alá. A perben kirendelt szakértő szakvéleményét aggálymentesnek tartotta, mert az a teljes egészségügyi dokumentáció és a periratok ismeretében készült, ezeket a szakma szabályai szerint vizsgálta, és a dokumentált szülési folyamat alapján aggálytalanul jutott arra, hogy nem történt vállelakadás.

[13] Szakkérdésnek minősítette, hogy a 10 perces kitolási szak alatt 3-5 fájás mellett történhetett-e vállelakadás. Megítélése szerint a perbeli szakvélemény a szülés eseményei láncolatának alapos vizsgálata és magyarázata alapján jutott arra, hogy nem történt vállelakadás, ez csupán az I. rendű felperes szakismerettel alá nem támasztható feltételezése volt. Hangsúlyozta, hogy a felek és a szakértők egyező álláspontja szerint vállelakadás esetén a magzat műfogások, segítség nélkül nem tud kiszabadulni; a felperesek pedig e segítség elmulasztására alapították az alperes felelősségét. Értékelte azt is, hogy a kereset kiinduló alapja a vállelakadás volt, a felperesek azonban a per során később már keverték a vállelakadás és a vállkifejtés fogalmát. Ezzel szemben lényegesnek tartotta, hogy vállelakadás ténye nem nyert bizonyítást, és a vállkifejtés részét képezi a normális lefolyású kitolási szaknak.

[14] A dokumentáció szakmai megfelelőségét ugyancsak szakkérdésnek tekintette, és a perben kirendelt szakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy a dokumentáció megfelelő, a szülés folyamata aggálytalanul dokumentált.

[15] A perbeli szakvéleményt a szülés eseményeit, a gyermek állapotában a születését követően észlelt körülményeket és a peradatokat tekintve is aggálymentesnek találta, mivel ezek sem bizonyították a vállalakadás bekövetkeztét. Emiatt hivatkozott arra, hogy az oxitocin emelésére, gátmetszésre és műfogásokra sem volt szükség, a köldökszínórt pedig orvosolták, az szövődmenyt sem okozott.

[16] Mindezekre tekintettel nem találta megállapíthatónak, hogy az alperes személyiségi jogsértést követett el azzal, hogy a vállalakadás után nem a szakma szabályai szerint járt el, és emiatt szenvedte el a III. rendű felperes a karideg sérülését.

[17] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[18] Mindenekelőtt utalt arra, hogy a felperesek a fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozatuk szerint a keresetüket arra alapították, hogy az alperes a szülés levezetése során nem a szakma szabályai szerint járt el, és ez okozta a III. rendű felperes sérülését, amelynek legvalószínűbb (80%-ot meghaladó) oka a vállalakadás. Figyelembe vette, hogy a felperesek nyilatkozata szerint a bíróságnak az irányadó gyakorlat értelmében minden lehetséges okot vizsgálnia kell. Értékelte továbbá, hogy a felperesek a fellebbezési tárgyaláson előadták: a keresetüket nem kizárólag a vállalakadás bekövetkezésére alapították, a dokumentációban ugyanis az nem szerepel, és a dokumentációból az sem derül ki, hogy mi volt a sérülés oka. Rögzítette, hogy a felperesek erre alapították azt a következtetésüket, amely szerint a sérülés oka a helytelen szülésvezetés volt. Tekintettel volt arra, hogy a felperesek nyilatkozata értelmében a perbeli szakvéleményre az elsőfokú eljárásban tett észrevételeikben a vállalakadásra túl egyéb lehetséges okokra is alapították a keresetüket. Ezzel szemben értékelte az alperesnek azt a nyilatkozatát, amely szerint a felperesek egyedüli okként a vállalakadásra hivatkoztak, és az egyéb hivatkozásaik a keresetmódosításra nem adtak alapot.

[19] A fentiekre is figyelemmel, a Pp. 364. §-a folytán alkalmazandó Pp. 317. § (1) bekezdés d) pontja alapján a fellebbezési tárgyaláson tájékoztatta az alperest, hogy az őt terhelő kimentés körében indokoltnak látja: egyrészt a normál szülés részét képező, a vállkifejtés megfelelő dokumentálásának tisztázását, másrészt annak feltárását, hogy vállalakadás esetén a szakmai szabályok szerinti műfogások nélkül, a váll kifejtésével ki mozgítható-e a magzat a szülőcsatornából. Egyúttal a Pp. 321. § (1) bekezdése alapján elrendelte a szülés leírása eredeti példányának csatolását, amit az elsőfokú bíróság elmulasztott.

[20] A szülési leírás alperes által csatolt eredeti példánya alapján megállapította, hogy az mindenben megegyezik az elsőfokú eljárásban csatolt és a perbeli szakvélemény, egyúttal az elsőfokú ítélet alapjául vett másolati példánnyal. Emiatt utalt arra, hogy a felperesek megalapozatlanul vonták kétségbe az említett dokumentum hitelességét és valósággal való egyezőségét.

[21] A másodfokú eljárásban beszerzett kiegészítő szakvélemény alapján megállapította, hogy a vállkifejtés szülési leírásban való feltüntetése, oka és leírása nem kötelező, és annak feltüntetése nem is utal szövödményre, válllelakadásra, mivel az az élettani (normál) szülés része, és nem azonos az elakadt vállak válllelakadásnál való kifejtésével. Azt is rögzítette, hogy a perbeli esetben vállkifejtés történt, és amennyiben valóban válllelakadás történik, akkor a szakvéleményben meghatározott sorrendben a különböző műfogások alkalmazása indokolt, és azok elvégzése minimum 5 percet, de akár 30-40 percet is igényel. Utalt arra, hogy e műfogások nélkül a magzat nem tud megszüntetni, csak a magzat húzása válllelakadás esetén gyakorlatilag nem elegendő a megszületéséhez. Kiemelte, hogy a karidegfonat sérülése kialakulhat nagy magzat esetén a hüvelyen történő áthaladáskor is, és az ilyen sérülések 42%-ban válllelakadás nélkül keletkeznek, a normál szülés részét képező vállkifejtés során is sérülhet a karidegfonat, de maga a vállkifejtés a válllelakadás megoldására nem alkalmas. Rámutatott arra, hogy a sérülés nem jelenti szükségszerűen sem a válllelakadás, sem a szakszerűtlen szüléslevezetés megtörténtét. Az időbeli szükségletet illetően rögzítette, hogy 10 perces kitolási szakban a válllelakadás felismerése és műfogásokkal való elhárítása nem valószínű. Ennek indokaként hivatkozott arra, hogy a koponya megszületését követően meg kell várni a következő fájást, és ha ekkor sem születik meg a váll, akkor véleményezhető válllelakadás, ekkor kell először az első műfogást alkalmazni, amihez szintén meg kell várni a következő fájást.

[22] A fentiekre is figyelemmel lényegében a felperesek valamennyi fellebbezési hivatkozását megalapozatlannak tartotta.

[23] Elsődleges kérdésnek nevezte a bizonyító fél személyének és a bizonyításra szoruló tényeknek a meghatározását, amire a Pp. 265. § (1) bekezdésében megfogalmazott bizonyítási érdek szabálya irányadó. Ezzel kapcsolatban ismertette az egészségügyi szolgáltatók elleni perekben kialakult kúriai gyakorlatot, és hivatkozott a bizonyítási szükséghelyzet szabályaira. Bizonyító félnek pedig az alperest tekintette. A bizonyító fél személyének azért tulajdonított kiemelkedő jelentőséget, mert a bizonyító fél joga (és érdeke) szakértői bizonyítást indítványozni és a három egyenrangú szakértői bizonyítási módból választani.

[24] Ebből azt a következtetést is levonta, hogy a felperesek a Pp. 306. § (1) bekezdése szerint nem voltak jogosultak a közjegyzői szakvélemény felhasználását indítványozni, és ezzel szakértői bizonyítási módot választani. Álláspontja szerint ezért az elsőfokú bíróságnak a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontja alapján a közjegyzői szakvéleménnyel kapcsolatos bizonyítást mellőznie kellett volna, és a közjegyzői szakvélemény és kiegészítései eljárásjogi és érdemi értékelése szükségtelen volt, mert a közjegyzői szakvélemény bizonyítékként való figyelembevétele a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján kizárt volt. Erre tekintettel egyrészt mellőzte az elsőfokú ítéletből a közjegyzői szakvélemény aggályosságával kapcsolatos indokolást, másrészt nem tulajdonított jelentőséget a felek által a másodfokú eljárásban ezzel összefüggésben tett hivatkozásoknak sem.

[25] Helyesnek minősítette ezért az elsőfokú bíróság azt az eljárását, hogy az alperes bizonyítási indítványa alapján a perben szakértőt rendelt ki. Ehhez képest megalapozatlannak találta az ezzel kapcsolatos eljárási szabálysértésekre történt fellebbezési hivatkozásokat.

[26] Ugyancsak megalapozatlannak tekintette a felpereseknek az egészségügyi dokumentáció aggályosságával, nem megfelelőségével kapcsolatos érveit. Kiemelte: a felperesek a perfelvételi szakban az egészségügyi dokumentációt csak abból a szempontból kifogásolták, hogy a szülési leírásban a vállalakadás és a köldökzsinór nyakra tekeredése nem szerepelt, azt egyebekben a közjegyzői szakvélemény alapjául is elfogadhatónak tartották. Hangsúlyozta: a bírói gyakorlat szerint önmagában a dokumentáció esetleges hiányossága nem alapoz meg felelősséget, hanem annak az az eljárásjogi jogkövetkezménye, hogy a felróhatóság kapcsán lényeges tény bizonyítatlanságát az egészségügyi szolgáltató terhére kell értékelni. Emellett utalt arra, hogy a dokumentációval kapcsolatos törvényi követelmény, hogy az alkalmas legyen funkciója betöltésére: rögzítse az ellátás folyamatát és minden olyan tény, adatot, amely a beteg gyógyulására befolyással lehet. Hivatkozása szerint ennek megítélésekor általában a teljes dokumentációt és nem egy-egy kiragadott iratot kell önmagában értékelni.

[27] Figyelembe vette, hogy az adatszolgáltatás körében kiadott szülési értesítőben a szülési sérülés és fajtájának feltüntetése csupán a sérülés leírása, és csak ezt – a perben nem is vitatott – tényről rögzíti; egyben éppen azt igazolja, hogy az alperes észlelte, és rögzítette is a sérülést. Megítélése szerint az újszülött dokumentációjában szereplő első bejegyzés, vagyis a „normál izomtónus” sem tette ezt kétséggé, ugyanis az újszülött későbbi ápolási dokumentációjában, kór- és lázlapján is szerepelt az egyik karral kapcsolatos probléma. Értékelte azt is, hogy a köldökzsinór nyakra tekeredése valóban nem szerepel a szülési leírásban, de az nem vitatottan semmilyen következménnyel nem járt, a szülési folyamatban nem játszott szerepet, és ezért a dokumentáció enélkül is alkalmas volt az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 136. §-a szerinti funkciójának betöltésére.

[28] A szülési leírásban szereplő vállkifejtés okának és folyamatának rögzítését azért nem tartotta hiányosságnak, mivel az minden, a perben rendelkezésre álló adat, sőt az általános ismeretek szerint is általában a normál szülés rutinszerű része.

[29] Rámutatott: a leírás kézi és gépi vezetése sem tette aggályossá az iratot. Ebben a körben értékelte, hogy a beszerzett eredeti irat alapján a csatolt másolattal való teljes egyezés volt megállapítható. Kiemelte azt is, hogy egyetlen lap első és második oldalán szerepel a teljes leírás, a gépi második oldalon szerepel a két orvosi aláírás, és az első oldalon kézzel írt számadatok is teljes egyezőséget mutatnak a gépi oldalon szereplő adatokkal. Tekintettel volt arra, hogy a születés dátuma a kézzel írt első oldalon helyesen szerepel, míg a gépi második oldalon nyilvánvalóan egy számelütés történt a dátumban. A születési időpontot az egyéb iratokkal is összevetette, és azt azokkal ugyancsak összhangban állónak találta. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az irat esetleges manipulációját, az abban szereplő adatok valóságát illetően semmilyen kétely nem merült fel.

[30] Mindezek után azt vizsgálta, hogy az alperes részéről a kimentés körében mely tények bizonyítására volt szükség, és mire kellett kiterjednie a perszakértői bizonyításnak. Alapvetően helyesnek nevezte a felpereseknek azt a hivatkozását, hogy a bírói gyakorlat szerint a kimentésnek ki kell terjednie a sérelem valamennyi lehetséges okára, különösen a legvalószínűbb okra, ha az okok bizonytalanok. Az adott esetet azonban azért és annyiban speciálisnak tartotta, hogy a felperesek konkrét állítást tettek a legvalószínűbbként hivatkozott okra és az alperes által elkövetett orvosszakmai mulasztásokra, és valamennyi kereseti

kérelmük ennek megállapítására, az azzal okozati összefüggésben keletkezett sérelemdíj és károk megtérítésére irányult. Értelmezése szerint ez a felpereseket nem tette bizonyító féllé, nem jogosította őket a bizonyítás alperestől való átvételére és a szakértői bizonyítási mód meghatározására. Erre figyelemmel kifejtette, hogy a bizonyítási terhet ez a körülmény nem fordította meg, viszont azzal a következménnyel járt, hogy lényegében erre a beszűkített körre terjedt ki az alperes kimentési bizonyítása.

[31] Hangsúlyozta továbbá: az alperesnek a konkrét keresettel szemben kellett védekeznie, és a felpereseknek a perfelvétel lezárása után tett nyilatkozatai nem voltak értelmezhetőek úgy, hogy a felperesek a sérülés valamennyi lehetséges okára és szakszerűtlen ellátására is alapították a keresetüket. Emiatt nem tartotta elfogadhatónak azt a megközelítést, hogy a kereseti kérelem és annak konkrét tényalapjával szemben az alperesnek a védekezésében valamennyi egyéb lehetséges okot meg kellett volna jelölni, és azok alól bizonyítás útján kimentenie magát. Utalt arra is, hogy a felperesek a perszakvélemény előterjesztését követően az elsőfokú eljárásban meg sem kíséreltek keresetváltoztatással élni, erre a másodfokú eljárásban sem került sor, ugyanakkor sem ennek, sem a tényállítás megváltoztatásának nem lett volna helye.

[32] Mindezek alapján rögzítette: az alperesnek a kimentés körében azt kellett bizonyítania, hogy nem történt vállalakadás, vagy ha volt is, akkor nem azzal okozati összefüggésben következett be a sérülés, vagy ha azzal összefüggésben következett be, akkor az neki nem volt felróható. Hozzátette azonban azt is, hogy a kimentési lehetőségeknek ezekből az elvi lépcsőfokaiból ténylegesen csak az első merülhetett fel, mert egyrészt vállalakadás hiányában a további két kimentési körülmény nem értelmezhető, másrészt ilyenre az alperes nem is hivatkozott, a műfogásokról pedig maga sem állította azok alkalmazását.

[33] A többször kiegészített szakvélemény, az egészségügyi dokumentáció és a további peradatok alapján, azok együttes értékelésével foglalt állást arról, hogy az alperest terhelő körben eredményes volt-e a kimentés. A perszakvélemény megalapozottsága vagy aggályossága kérdésében lényegesen nevezte, hogy az a felpereseknek a közjegyzői szakvéleményre, a szakirodalomra alapulón kifejtett és szakmai álláspontjuknak minősített érveire is kiterjedt, azok értékelése megtörtént. Ezzel együtt is arra a meggyőződésre jutott a szakvéleménynek a másodfokú eljárásban történt újabb kiegészítése eredményeként, hogy az ítéleti bizonyossághoz szükséges mértékben és aggálytalanul megállapítható: a perbeli esetben nem történt vállalakadás. Az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló perszakvélemény értékelésével összefüggésben az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel egyetértett, azokra csupán visszautalt. Kiemelte, hogy a vállkifejtés a normál szülés része, annak alkalmazása nem utal vállalakadásra, műfogásokat pedig nem vitásan nem alkalmaztak, a gyermek mégis rövid időn belül, 10 perc alatt megszületett.

[34] Arra is utalt, hogy a sérülés – nem vitásan – nemcsak vállalakadás miatt, hanem más okból is bekövetkezhetett. E körben értékelte, hogy a vállalakadás mint ok valószínűségét illetően a szakértő és a felek is többféle adatra hivatkoztak, amelyek között nagy volt a szórás. Azt mindenképpen megállapíthatónak tartotta, hogy általában az ilyen sérülések legnagyobb valószínűségű oka a vállalakadás. Ez azonban álláspontja szerint – az adott perben feltárt körülmények mellett – nem jelentette, hogy a III. rendű felperes sérülésének is ez volt a legvalószínűbb oka. Ennek kapcsán értékelte azt a tény, hogy az esetek számottevő részében

nem ez az ok, és önmagában a sérülés ténye semmiképpen sem bizonyítja a vállalakadás bekövetkeztét, valamint azt a perszakovélemény lényegében ki is zárta.

[35] E körülmények összességében való értékelésével aggálymentesnek ítélte azt a szakértői megállapítást, hogy a 10 perces kitolási szakra is figyelemmel kizárható az adott esetben a vállalakadás. Olyan körülményt pedig sem az egészségügyi dokumentációból, sem a szakvéleményből nem tudott meghatározni, ami bármely egyéb ok tekintetében az alperes felróhatóságát egyáltalán csak felvetette volna. Éppen ezért arra a meggyőződésre jutott, hogy az alperes eleget tett a kimentés körében a bizonyítási kötelezettségének.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[36] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a keresetben megnevezett személyiségi jogaik alperes általi megsértésének megállapítását kérték amiatt, hogy az alperes a III. rendű felperes születésekor bekövetkezett vállalakadás során nem az orvosszakmai szabályok szerint járt el az elakadt váll kiszabadítása során, e felróható magatartásával ok-okozati összefüggésben a III. rendű felperes a felkar-idegfonat vongálódásos sérülését szenvedte el, és ezért az alperes sérelemdíj-fizetési kötelezettséggel, valamint teljes kártérítési felelősséggel tartozik.

[37] Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 279. § (1) bekezdését, 346. § (4) és (5) bekezdését, valamint az Eütv. 136. §-át jelölték meg.

[38] Hivatkozásuk szerint a perben nem állították, hogy a vállalakadást követően „magától mégis kiszabadult és megszületett a test”, mint ahogy azt sem állították, hogy a vállalakadás „spontán” oldódott meg. Sérelmezték, hogy a szakértő ennek ellenére e tényekre alapította megállapítását. A következetes állításukként jelölték meg, hogy vállalakadás esetén a gyermek segítség nélkül nem tud megszületni. Utaltak továbbá arra, hogy az I. rendű felperes a személyes meghallgatása során előadta: a gyermek nehezen, orvosi segítséggel született meg. Helytállónak nevezték a szakvéleménynek azt a megállapítását, hogy a gyermek segítség nélkül nem tud megszületni, de a szakvéleményt abban a részében valótlannak tartották, hogy a perben ezt állították volna. A szakvéleménynek az álláspontjuk szerint téves, iratellenes részét kérték figyelmen kívül hagyni.

[39] Hangsúlyozták, hogy a jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a többszörösen kiegészített szakvélemény nem tartalmazza, hogy a 10 perces kitolási szakra is figyelemmel kizárható lenne a vállalakadás. Ezzel kapcsolatban utaltak arra, hogy a szakvélemény azt rögzítette: a 10 perces kitolási szakban a vállalakadás felismerése és műfogásokkal való megoldása nem valószínűsíthető. Ez pedig értelmezésük szerint nem jelenti azt, hogy maga a vállalakadás bekövetkezése – műfogások nélkül – a 10 perces kitolási szakban kizárható, azaz a vállalakadás nem kizárhatóan bekövetkezhett. Érvelésük értelmében a szakvéleményben található időrendet figyelembe véve még pontosabb megállapítás tehető, és az alapján szinte bizonyossággal megállapítható, hogy maga a vállalakadás 10 perc alatt bekövetkezett, értelemszerűen az ezt követő orvosszakmai teendők elvégzése nélkül. Kifogásolták, hogy a jogerős ítélet ezzel ellentétes megállapítást tartalmaz, és az ezzel összefüggő érveiket a perben eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták.

Sérelmezték az arra vonatkozó indokok mellőzését, hogy a bíróságok jogkérdésben miért tértek el a Kúria közzétett határozataitól.

[40] Nem tartották helytállónak a jogerős ítéletnek azt a megállapítását sem, hogy műfogások alkalmazása nélkül a magzat nem születhet meg. Utaltak arra, hogy ezt a hasonló perekben született döntések is megcáfolják. Álláspontjuk szerint, ha a kifogásolt megállapítás helytálló lenne, akkor a szülés során karidegfonat sérülést elszenvedő gyermekek nem lennének felperesei az ilyen tárgyú peres eljárásoknak. Értelmezésük szerint a gyermek megszületésének ténye alátámasztja, hogy a szabályoknak meg nem felelő szülésvezetéssel is megszülethet a gyermek. Ebben a körben több olyan, a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság, a Fővárosi Ítéltábla és a Szegedi Törvényszék által hozott határozatra is hivatkoztak, amellyel a bíróságok az egészségügyi szolgáltató felelősségét vállelakadás miatt megállapították. Sérelmesnek tartották, hogy az ezzel összefüggő okfejtésüket a perben eljáró bíróságok nem vették figyelembe, és ennek indokát sem adták.

[41] Vitatták a jogerős ítéletnek az egészségügyi dokumentáció megfelelőségével kapcsolatos megállapításainak helyességét is. Kiemelték: az eljárás során hivatkoztak arra, hogy az egészségügyi dokumentáció több helyen is tartalmazza a szülési sérülés kifejezést. Állították, hogy a vonatkozó szövegrészek elemzésével nem állapítható meg más, mint az, hogy az egészségkárosodás, a sérülés a szülés során következett be. E tekintetben utaltak a perszakértői véleménynek arra, az irányadó szakmai szabályon alapuló megállapítására, amely szerint a karidegfonat sérülése legerősebb, de nem kizárólagos kockázati tényezője a váll elakadása.

[42] Megismételték azokat az érveiket, amelyeket azzal, a jogerős ítéletben is foglalt megállapítással kapcsolatban hoztak fel, hogy az adott esetben normál szülés történt, és a vállkifejtés a normál szülés része. Ezzel szemben hivatkoztak arra, hogy az ügyeletes orvosi tanúvallomása alapján megállapíthatóan az alperes részéről a normál szülés folyamatát nem nevezték és tartották a váll kifejtésének. Ebből pedig levonhatónak találták azt a következtetést, hogy ha a dokumentáció a váll kifejtését tartalmazza, akkor nem normál szülés történt. Ezt azzal is alátámasztottnak tekintették, hogy az említett tanúvallomása szerint az ügyeletes orvos probléma miatt kérte a segítséget. Ezzel ellentétesnek és feltételezésen alapulónak nevezték a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy a köldökzsinór nyakra tekeredése ugyan valóban nem szerepelt a szülési leírásban, de az nem vitatottan semmilyen következménnyel nem járt. Ebben a körben rámutattak arra, hogy az említett tény az egészségügyi dokumentációnak tartalmaznia kellett volna, a nyakra csavarodott köldökzsinór ugyanis megnehezíti a szülést. Hangsúlyozták, hogy erre az eljárás során többször is hivatkoztak.

[43] Ugyancsak általuk többszörösen hivatkozott körülményként jelölték meg azt, hogy olyan tényezők is fennálltak, amelyek nagy fokban valószínűsítették a vállelakadás bekövetkezését. Ebbe a körbe sorolták a túlhordás tényét, a 4.000 gramm felett várható magzati súlyt, a fájásgyengeséget és a helytelen szülésvezetést. Sérelmezték, hogy bár az egészségügyi dokumentáció szerint a III. rendű felperes a váll kifejtésével született meg, a dokumentáció mégsem tartalmazza annak okát és menetét.

[44] A dokumentáció hiányossága kapcsán nem tartották elfogadhatónak a jogerős ítéletnek az arra vonatkozó indokát, hogy miért részben kézzel, részben számítógépes írással történt a dokumentáció vezetése. Álláspontjuk szerint erre a kiegészítő szakvélemény sem adott megfelelő magyarázatot. Ismételten hivatkoztak továbbá azokra a körülményekre, amelyek miatt az egészségügyi dokumentáció részét képező kórlapot egyéb okokból is aggályosnak tartották. Éppen ezért állították, hogy a dokumentáció nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, az alapján nem volt rekonstruálható az ellátás minden mozzanata. A dokumentáció hiányosságaként jelölték meg azt is, hogy abból nem állapítható meg, hány fájásra született meg a gyermek, és e tekintetben az alperes előadását ellentmondásosnak tartották.

[45] Kifejtették, hogy a bizonyító félnek az ítélezési gyakorlat és a jogerős ítélet szerint is az alperes minősült. Állították, hogy mivel a vállalakadás bekövetkezése nem volt kizárt, az lehetséges volt, de egyúttal valószínű is. Előadták, hogy ez a lehetséges ok a szakmai szabályok és a perszakértői vélemény szerint is a legvalószínűbb ok. Hangsúlyozták, hogy az alperes annak bizonyításával menthette volna ki magát, hogy az említett ok vonatkozásában a szakmai szabályok megtartásával, az egészségügyi szolgáltatótól elvárható gondossággal járt el. Ehhez kapcsolódóan hivatkoztak a Kúria Pfv.III.20.258/2015/6. és Pfv.III.21.097/2016/4. számú határozataira. Álláspontjuk szerint az adott eljárásban éppen arról volt szó, hogy az alperes nem tudott magyarázatot adni a sérülés bekövetkezésének okára, a nagyobb valószínűségű ok viszont a vállalakadás volt. Kiemelték, hogy nem nekik kellett bizonyítaniuk az egészségkárosodás okát, csak azt, hogy az a kezelések során vagy azokkal egy időben következett be. Mivel pedig az alperes következetesen állította, hogy a műfogásokat nem végezte el, és ebben a körben a felek előadása egyező volt, ezért nézetük szerint a kimentés tekintetében további bizonyítás az alperes részéről nem volt lehetséges.

[46] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[47] Előadta, hogy a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a III. rendű felperes válla nem akadt el születése menetében, így nem is volt szükség a felperesek által hivatkozott műfogások alkalmazására, és a felperesek részéről a vállalakadás okából számon kért orvosszakmai szabályszegések nem álltak fenn. Lényegesnek tartotta, hogy a felperesek az ezzel összefüggő állításukat az általuk egyéb eljárás keretében beszerzett szakvélemény kategorikus megállapítására alapították. Ezzel szemben kiemelte, hogy a perszakértői vélemény a szülés teljes eseményláncolatának vizsgálata alapján jutott arra a megállapításra, hogy nem történt vállalakadás, és ezt kellő alapossággal, szakmai magyarázattal támasztotta alá. A felek és a szakértő között sem tekintette vitatottnak, hogy vállalakadás esetén az újszülött műfogások nélkül magától nem tud kiszabadulni és megszületni, és ilyen állítást a felperesek sem tettek. Arra is utalt, hogy a perszakértői vélemény a vállkifejtés jelentése és részletes szülészeti tartalma mint szakmai kérdés értelmezése körében is állást foglalt, és a szerint a vállkifejtés részét képezi a teljesen normális lefolyású kitolási szaknak. Hivatkozása szerint a bíróságok a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján megalapozottan jutottak arra a következtetésre, hogy a sérülés oka nem lehetett a felperesek által mindvégig állított vállalakadás. Utalt arra a szakirodalmi adatra, hogy a sérülés 42%-ban, tehát magas arányban egyéb bekövetkezési okra vezethető vissza.

[48] Minden ténybeli alapot nélkülözőnek nevezte a felpereseknek azt az előadását, hogy a másodfokú bíróság a hivatkozásait és a releváns peradatokat figyelmen kívül hagyta, és a bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte.

[49] A felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben utalt arra, hogy a perszakértői vélemény kifejezetten a test műfogások alkalmazása nélküli kiszabadulására utalt, és a spontán megoldás is ezt jelentette. A felperesek ehhez kapcsolódó, a szülés időbeli lefolyását érintő számítását tévesnek, a szakvéleménnyel alá nem támasztottnak tartotta. A szakvéleményt és annak kiegészítéseit egybehangzónak nevezte abban a tekintetben, hogy a sérülés bekövetkezésének a válllelakadás nem lehetséges oka.

[50] A gyermek megszületése mint bizonyíték vonatkozásában azt emelte ki, hogy a felperesek által hivatkozott perekben a válllelakadás bekövetkezett, és a bíróságok ebből a kiindulási alapból vizsgálták a műfogások alkalmazásának szükségességét. Állította továbbá, hogy a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett határozatok nem alkalmasak a kiegészített szakértői vélemény és az arra alapított jogerős ítélet indokai cáfolatára. Azzal sem értett egyet, hogy a megjelölt határozatok tényállásai nagyon hasonlóak a perbeli tényálláshoz. A felülvizsgálati érveléssel szemben előadta, hogy a jogerős ítélet indokolása tartalmazta azoknak a kúriai döntéseknek az ismertetését, amelyek a per megítélése szempontjából relevanciával bírnak, és azoktól a jogerős ítélet jogkérdésben nem tért el.

[51] A szülési sérülést illetően hangsúlyozta, hogy az egészségügyi dokumentáció objektíven tartalmazza a sérülés leírását, és igazolja a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, amely szerint a sérülés a részéről észlelésre és a dokumentációban rögzítésre került. Utalt arra, hogy ebben a körben a felperesek megismételték a fellebbezésükben foglaltakat, és azokat a más eljárásban általuk beszerzett szakértői véleményre alapították. Az ügyelevator orvos tanúvallomását a felperesektől eltérően értelmezte, és álláspontja szerint abból a felülvizsgálati kérelemben írtakkal azonos következtetésre nem lehet jutni. E tanúvallomás és a kiegészített szakértői vélemény alapján sem tartotta megállapíthatónak, hogy a vállkifejtés a jogerős ítélet indokolásával ellentétben ne a normál szülés részét képezné. Ebben a körben nyomatékosan hivatkozott a szakértők által is idézett tankönyvi leírásra. Azt is hangsúlyozta, hogy a válllelakadás egyes hajlamosító tényezők megléte általi valószínűsítése, szemben a szakvéleményben értékelt tényadatokkal, minden szakmai és logikai alapot nélkülöz. Kiemelte: a hajlamosító tényezők felsorolása nem lehet alkalmas arra, hogy a válllelakadás megtörténtét bizonyítsa.

[52] Vitatta a felpereseknek az egészségügyi dokumentáció hiányosságával és aggályosságával kapcsolatos, a felülvizsgálati kérelemben megismételt hivatkozásait. Utalt arra, hogy a kiegészítő szakvélemény szerint az egészségügyi dokumentáció egyes, az ügy érdemére nem kiható adminisztratív hiányosságai és elírásai ellenére a szülés mozzanatai, folyamata nyomon követhető, és az a válllelakadás tekintetében nem tartalmaz ellentmondást. Állította, hogy a dokumentáció a felperesek által megjelölt jogszabályi követelménynek megfelelt.

[53] Lényegesnek tartotta, hogy a felperesek a keresetükben kifejezetten arra hivatkozással kérték a személyiségi jogsértés megállapítását és ezzel együtt kártérítés megfizetésére kötelezését, hogy a III. rendű felperes születésekor bekövetkezett válllelakadás során nem az

orvosszakmai szabályok alapján járt el. Ennek a bizonyítandó tények tekintetében kiemelt jelentőséget tulajdonított, és egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy kizárólag erre a beszűkített körre terjedt ki a kimentési bizonyítási érdeke. Érvelése értelmében a szakvéleménnyel alátámasztottan bizonyította, hogy a III. rendű felperes megszületése során nem következett be vállelakadás, és ezért fogalmilag kizártnak tartotta annak számon kérését, hogy a vállelakadás mint ok tekintetében a szakmai szabályok megtartását, az egészségügyi szolgáltatótól elvárható gondossággal való eljárását bizonyítsa. Kiemelte: az adott esetben a felperesek nem általánosan hivatkoztak a nem elvárható gondossággal történt eljárásra, hanem kifejezetten megjelölték a károkozás konkrét okát, és ennek bekövetkezésének megállapítását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[54] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[55] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperesek által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.

[56] A felülvizsgálati kérelem kiegészítésére nincs jogszabályi lehetőség [Kúria Pfv.V.20.297/2016/11. (BH 2017.232.I.)]. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő lejártá után a felülvizsgálatot kérő fél által előadott újabb jogi indokokat figyelembe venni nem lehet (Kúria Gfv.III.30.279/2024/5.).

[57] Emiatt a felpereseknek a felülvizsgálati ellenkérelemben foglaltak ismeretében előterjesztett beadványának a felülvizsgálati kérelemtől eltérő tartalmára, az abban kifejtett újabb jogi érvekre a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegének vizsgálatakor nem lehetett tekintettel lenni.

[58] A Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja.

[59] Az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak a Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozat alapján a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó 1/2016. (II. 5.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontja értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A PK vélemény 4. pontja tartalmazza, hogy ha a fél a felülvizsgálati

kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott törvényi követelményekkel.

[60] A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Érdemben ugyanis csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja (Kúria Pfv.IV.20.242/2023/6.).

[61] Mindezekre figyelemmel a felperesek által kért felülvizsgálat során abból kellett kiindulni, hogy a felperesek eljárási szabálysértésként a bizonyítékmérlegelés általános szabálya [Pp. 279. § (1) bekezdés], valamint az indokolási kötelezettség [Pp. 346. § (4) és (5) bekezdés] megsértésére, míg anyagi jogi jogszabálysértésként kizárólag a dokumentációs kötelezettségről rendelkező Eütv. 136. § téves alkalmazására hivatkozással állították a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét. Ezekhez képest a felülvizsgálati kérelemben megjelent, de a megsértett jogszabályhely megjelölését vagy a jogszabálysértés tartalmi körülírását nélkülöző további – a következőkben részletezett – jogi indokok helyességét vizsgálni nem lehetett.

[62] Az érdemi döntés korlátainak az eljárás korábbi szakaszaiban is kiemelt, a kereset megalapozottságát meghatározó jelentősége volt. A másodfokú bíróság a jogerős ítéletének jogi indokolásában a kereset tartalmát (a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet) és a kereset alapját (az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényeket) a perfelvétel lezárásáig tett perfelvételi nyilatkozatokat is figyelembe véve határozta meg. Ezzel szemben a felperesek a tényalapot a keresetben foglaltakhoz képest nem csupán a fellebbezésükben, de a felülvizsgálati kérelmükben is tágabban jelölték meg. Érvelésük szerint a keresetben állított vállelakadason túl a sérülés egyéb lehetséges okaira is hivatkoztak. A másodfokú eljárásban arról nyilatkoztak, hogy a perben kirendelt szakértő szakvéleményével kapcsolatos észrevételeikben tettek ilyen tartalmú előadást. A másodfokú bíróság viszont rámutatott arra, hogy a felperesek a keresetüket sem az elsőfokú eljárásban, a szakvélemény előterjesztése után, sem a másodfokú eljárásban nem változtatták meg. A felperesek ezt a felülvizsgálati kérelmükben nem tették vitássá, és ehhez egyébként is további eljárási szabálysértésként a keresetváltoztatást szabályozó jogszabályi rendelkezések [Pp. 215. §, 217-219. §-ok, 373. § (1) és (3) bekezdés] megsértését kellett volna állítaniuk. A keresetváltoztatás Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontjában meghatározott fogalmára tekintettel ebben a körben a kérelem tartalmának megváltoztatása merülhetett volna fel. A felperesek azonban a fellebbezésükben és a felülvizsgálati kérelmükben egyaránt a kereseti kérelmüknek megfelelő tartalmú érdemi döntés (részítélet) meghozatalát, az egyes személyiségi jogaik alperes általi megsértésének megállapítását a III. rendű felperes születésekor bekövetkezett vállelakadás, az elakadt váll kiszabadítása során nem az orvosszakmai szabályok szerinti eljárás miatt kérték. Ugyanezen okból kérték az alperes sérelemdíj-fizetési kötelezettségének és kártérítési felelősségének fennállását megállapító érdemi döntés (közbenső ítélet) meghozatalát. Ami pedig a kereset alapját jelentő tényeket illeti, a felpereseknek – abban az esetben, ha álláspontjuk szerint a fentiekben már említett tényállításukat megváltoztatták, a perben eljáró bíróságok mégis ezt figyelmen kívül hagyva hozták meg ítéleteiket – az új tényállításra vonatkozó eljárásjogi szabályok [Pp. 214. § (3), (4) és (5) bekezdés, 373. § (2) bekezdés] sérelmére kellett volna hivatkozniuk. Ezen túlmenően a felpereseknek az ítélet teljességének elvét rögzítő Pp. 341. § (1) bekezdés megsértésére alapított felülvizsgálati támadása sem volt. Ennélfogva a felülvizsgálati eljárásban azt kellett irányadónak tekinteni,

hogy a másodfokú bíróság a kereset tartalmát és alapját helyesen határozta meg, és ennek megfelelően hozta meg a jogerős ítéletben foglalt érdemi döntését.

[63] Az utóbbiak a bizonyítási érdek megállapítása és annak alapulvételével a bizonyítási feladatoknak a felek közötti megosztása, továbbá a bizonyítás elmaradása vagy sikertelensége következményeinek viselése szempontjából is meghatározó jelentőségűek voltak. A másodfokú bíróság ugyanis a kereset előzőekben ismertetett tényalapjára figyelemmel rögzítette a kimentés körében az alperesre háruló bizonyítási feladatokat. Ebben a körben egyértelművé tette: az alperesnek a mentesülése érdekében azt kellett bizonyítania, hogy nem történt vállezakadás. Noha a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a bizonyítás sikerességének vitatása és a bizonyítékmérlegelés kifogásolása mellett azt is kétségbe vonták, hogy a másodfokú bíróság helyesen jelölte-e meg az alperes részéről bizonyítandó tények körét, ennek megfelleltethető okból, a Pp. 265. § (1) bekezdés téves alkalmazása miatt a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét nem állították. Ehelyett hivatkoztak a Kúria Pfv.III.20.258/2015/6. és Pfv.III.21.097/2016/4. számú határozataira, és bár a felülvizsgálat alapjaként a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérést kifejezetten nem tüntették fel, a jogerős ítélet ennek megállapítására okot adó ellentétes jogértelmezést nem tartalmazott. A felsorolt kúriai döntésekkel megjelenített ítélkezési gyakorlatra a másodfokú bíróság is figyelemmel volt, azt a bizonyító fél személyének és a bizonyításra szoruló tények meghatározása során irányadónak tekintette. A Kúria Pfv.III.21.097/2016/4. számú közbelső ítélete mellett külön is utalt a Legfelsőbb Bíróság EBH 2009.1956. számú elvi bírósági határozatában megfogalmazott és azóta többször – egyebek mellett a Kúria Pfv.III.21.984/2018/13. számú ítéletével is – megerősített jogi álláspontra. A szerint, amennyiben a károsult egészségkárosodásának pontos oka nem állapítható meg, a lehetséges okok közül mindazokat vizsgálni kell, amelyek a kórház tevékenységéhez kapcsolódnak, és ha a lehetséges ok tekintetében a kórház az elvárható gondos eljárását bizonyítani nem tudja, a kártérítési felelőssége megállapítható. A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben megjelölt kúriai határozatok tartalmilag ezzel egyező jogi indokát emelték ki. A markáns, az utóbbi határozatokkal való összevethetőséget kizáró különbség ugyanakkor éppen abból származott, hogy az adott perben a felperesek az egészségkárosodás okára vonatkozó határozott tényállítást tettek. Azt egyértelműen és kizárólagosan a legnagyobb valószínűségű okkal, a vállezakadással azonosították. A másodfokú bíróság helyesen ismerte fel az ügynek ezt, az egészségügyi szolgáltatók ellen kártérítés megfizetése iránt indított, hasonló tényállású perekhez képest mutatkozó specialitását, és abból helyesen vonta le azt a következtetést, hogy erre a beszűkített körre terjedt ki az alperes kimentési bizonyítása.

[64] A felperesek a másodfokú bíróságnak azt, az elsőfokú ítélet helybenhagyásához vezető megállapítását, hogy az alperes eleget tett a kimentés körében a bizonyítási kötelezettségének, a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozással állították. Ennek az eljárási szabálysértésnek az értékelésekor nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt, hogy a felperesek a szakértői bizonyítás szabályainak sérelmére a felülvizsgálati kérelmükben nem hivatkoztak. Nem kifogásolták, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű felperes kérelmére a közjegyzői nemperes eljárásban kirendelt szakértők szakvéleményével kapcsolatban a bizonyítást – az elsőfokú bíróságtól eltérően – a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontja alapján mellőzendőnek tartotta, és e szakvélemény bizonyítékként való figyelembevételét a Pp. 316. § (3) bekezdése szerint kizártnak tekintette. Emellett a felperesek ugyan több kérdésben is vitássá tették a perben kirendelt szakértő szakvéleményének megalapozottságát, és annak aggályosságára utaltak, az adekvát jogszabályhely megjelölése hiányában ezeket a felülvizsgálati hivatkozásokat sem lehetett érdemben vizsgálni.

[65] A Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmére alapított felülvizsgálati támadás esetében arra kellett figyelemmel lenni, hogy a Pp. alkalmazása körében is követendő az a korábbi, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 206. § (1) bekezdésén nyugvó bírói gyakorlat, amely szerint a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség [Kúria Pfv.III.20.591/2023/5. (BH 2024.136.)]. Az ilyen felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat azok egybevetése során nem a maguk összességében értékelte, és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagy lényeges logikai ellentmondást tartalmaz [Kúria Mfv.X.10.058/2020/6. (BH 2021.21.)]. A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni [Kúria Pfv.I.21.474/2011/10. (BH 2013.119.II.)].

[66] A másodfokú bíróság a fentieknek megfeleltethető bizonyítékmérlegelési hibát az alperest terhelő, a kimentéshez szükséges bizonyítás eredményének értékelése során nem vétett. A bizonyítékok közül a megválaszolandó szakkérdésekre figyelemmel a perben kirendelt szakértő többször is kiegészített szakvéleményét tekintette kiemelt jelentőségűnek, amelynek bizonyító erejét illetően a felülvizsgálati eljárásban a korábbiakban már kifejtettekben kellett kiindulni. A szakvéleménynek a másodfokú eljárásban történt újabb írásbeli kiegészítése pedig olyan, kétségmentes és kellően megindokolt megállapításokat tartalmazott, amelyek alapján a másodfokú bíróság a mentesülés szempontjából lényeges tények fennállásának kérdésében állást tudott foglalni. A szakvélemény cáfolta, hogy vállelakadás történt volna, és ennek többféle indokát is adta. Egyértelműen különbséget tett az élettani (normál) szülés levezetésének részét jelentő vállkifejtés és a vállelakadás esetén alkalmazandó műfogások között. A szakértő azt is határozottan kijelentette, hogy vállelakadás esetén az elakadt váll műfogások nélkül gyakorlatilag nem kiszabadítható, azok nélkül a magzat nem tud megszületni. Ehhez kapcsolódóan rögzítette azt is, hogy a műfogások alkalmazása mennyi időt vesz igénybe, és erre az időbeli szükségletre figyelemmel a 10 perces kitolási szakban a vállelakadás felismerését és egyúttal annak műfogásokkal való elhárítását nem tartotta valószínűnek. A III. rendű felperes szülési sérülése lehetséges okainak valószínűségét is meghatározta, és a vállelakadáson kívüli egyéb okok valószínűségét 42%-ban jelölte meg. A másodfokú bíróság mindezek ismeretében helyesen tulajdonított jelentőséget annak, hogy nem vitásan műfogásokat nem alkalmaztak, a gyermek mégis rövid időn belül, 10 perc alatt megszületett. Amellett, hogy az elsőfokú eljárásban rendelkezésre állt szakvélemény elsőfokú bíróság részéről történt értékelésével is egyetértett, a további bizonyítékok mérlegelése tekintetében sem fejtett ki az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontot. Az elsőfokú bíróság pedig az alperes alkalmazottainak tanúvallomásai alapján helytállóan állapította meg, hogy a szülés során semmilyen kirívó esemény, vállelakadásra utaló körülmény nem merült fel, és a bizonyítás eredménye az I. rendű felperes által állított, a szülés során vele szemben alkalmazott fizikai erőhatás megállapítását sem tette lehetővé.

[67] Ezekkel szemben a felülvizsgálati kérelemben előadottak a bizonyítékmérlegelés nyilvánvaló okszerűtlenségét, annak lényeges logikai ellentmondásait, vagy a vitatott ténymegállapítások iratellenességét semmilyen módon nem támasztották alá. Azt, hogy a magzat vállelakadás esetén műfogások alkalmazása nélkül is megszülethet, a felperesek által hivatkozott, hasonló tényállású perekben hozott bírósági határozatok a perbeli szakértői

bizonyítás eredményének ismeretében nem cáfolhatták. Ráadásul a tényállásbeli különbözőséget éppen az jelentette, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt ügyekben a bíróságok a vállelakadás megtörténtét tényként állapították meg. Az adott esetben a felülvizsgálati érveléssel ellentétben, a szakvélemény figyelembevételével a vállelakadás bizonyítására önmagában az arra hajlamosító tényezők meglétére történt hivatkozás sem lehetett alkalmas. Ezen túlmenően a szakértő a felpereseknek a kitolási szak időtartamával, és ahhoz képest az általuk állított vállelakadás felismerésének és megoldásának időszükségletével kapcsolatos felvetésére is választ adott, amelyet a másodfokú eljárásban előterjesztett kiegészítő szakvéleményében is megerősített. A szülés normál szülésnek minősítése kérdésében a bíróságok a tanúvallomások mellett az egészségügyi dokumentáció tartalma és a szakvélemény alapján, helyesen foglaltak állást.

[68] A másodfokú bíróság ezért a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése nélkül mérlegelte a bizonyítás eredményét, és annak alapján helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy az alperes a kimentés körében a bizonyítási feladatait eredményesen teljesítette.

[69] A másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségét is teljesítette. Az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság döntését mire alapította. Az ügy eldöntése szempontjából jelentős kérdésekre kiterjedő indokolással a bíróság eleget tesz jogszabályi kötelezettségének (Kúria Pfv.I.20.399/2022/5.). Nem jelenti az említett kötelezettség megsértését, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi érvre, elegendő a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját tartalmaznia (Kúria Pfv.III.20.737/2019/4.). Az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelne {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mennyiségű érvrendszer bemutatása, az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [22]}.

[70] A fentiekben megfogalmazott követelményeknek a jogerős ítélet indokolása megfelelt. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, és a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben annak jogi indokainak túlnyomó részét is helytállónak találta, míg a fellebbezésben foglaltakkal kapcsolatos érveit részletesen ismertette. A fellebbezésnek olyan lényeges indoka, amely a jogerős ítéletben értékeletlenül maradt, nem volt. Indokolásbeli hiányosság a mérlegelési szempontok megjelenítésével kapcsolatban sem mutatkozott. Ebben a körben a felperesek megalapozatlanul kifogásolták a szülés időbeli lefolyásával összefüggő fellebbezési indokaik figyelmen kívül hagyását. A másodfokú bíróság ugyanis azokkal szemben az aggálymentesnek minősített szakvélemény megállapításait tartotta irányadónak. Az egészségügyi dokumentáció hiányosságaira, aggályosságára történt fellebbezési hivatkozásokat is kellő részletességgel vizsgálta. A Pp. 346. § (5) bekezdés második mondatában írtaknak megfelelő indokokat pedig a jogerős ítélet jogi indokolásának tartalmaznia nem kellett, hiszen a másodfokú bíróság jogkérdésben a Kúria közzétett határozatától nem tért el. Éppen ellenkezőleg: a másodfokú bíróság – a korábbiakban már bemutatottak szerint – figyelemmel volt a fellebbezésben is megjelölt kúriai döntésekre, és azokhoz képest emelte ki az ügynek azt az egyedi sajátosságát, amely a

kimentés körében a bizonyítási feladatokat, a bizonyításra szoruló tények körét meg kellett, hogy határozza.

[71] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az Eütv. 136. § megsértését állítva a fellebbezésükben már előadott jogi érveket ismételték meg. A másodfokú bíróság ennek kapcsán helyesen indult ki abból, hogy a felperesek a perfelvételi szakban mely körben és milyen okból állították az egészségügyi dokumentáció meg nem felelőségét. Azt, hogy a szülési leírás a köldökzsinór nyakra tekeredésének feltüntetését nem tartalmazta, a másodfokú bíróság is megállapította. Ezt a dokumentációs hiányosságot azonban a bizonyítás eredményének ismeretében helyesen értékelte úgy, hogy az említett, feltüntetni elmulasztott tény semmilyen következménnyel nem járt, és a szülési folyamatban nem játszott szerepet. E – szakvéleménnyel is alátámasztott – megállapítás helyességének cáfolatára alkalmas érvelést pedig a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazott. A másodfokú bíróság az egészségügyi dokumentáció tartalmát a sérülés leírása tekintetében is helyesen vette figyelembe, és helyesen utalt arra, hogy a szülési értesítő mellett az újszülött ápolási dokumentációjában, valamint kór- és lázlapján is szerepelt ezzel összefüggő bejegyzés. Jóllehet a felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a szülési leírás kézi és számítógépes feljegyzéseivel kapcsolatos kifogásaikat is fenntartották, a másodfokú bíróság az okirat eredeti és másolati példányának összevetését, azok teljes egyezőségének megállapítását követően részletes és kielégítő magyarázatát adta annak, hogy az okiratban szereplő adatok valóságát illetően miért nem merülhetett fel kétely. Összességében tehát az volt megállapítható, hogy az egészségügyi dokumentációnak olyan hibája, hiányossága nem volt, amely az Eütv. 136. § (1) bekezdés második mondatában megfogalmazott elvárás teljesítésére való alkalmasságát kizárta, és ezáltal az ellátás lényeges mozzanatainak rekonstruálhatóságát megakadályozta volna.

[72] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[73] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése és 87. § (2) bekezdése szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontjára, (5) bekezdésére és 4/A. § (1) bekezdésére figyelemmel kötelezte a felpereseket az alperes által felszámított – az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjat tartalmazó – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[74] A felperesek teljes személyes költségmentessége miatt meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad.

[75] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja szerint – a felperesek kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[76] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[77] I. A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni.

[78] II. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mennyiségű érvrendszer bemutatása, az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.

Budapest, 2025. június 24.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző